

Aktivistički kompas

Uvod

Aktivistički kopas je metodologija koju je razvila Milica Crkvenjakov da ispuni dvostruku svrhu u radu sa aktivistkinjama¹:

1. **Staviti aktivnosti u kontekst.** Ako imate mnogo aktivnosti koje želite da uradite, odsustvo teme koja te aktivnosti spaja znači da će učesnice teže razumeti poente aktivnosti i zadržati nova znanja.
2. Pomoći aktivistkinjama da imaju **jasnu sliku svojih motivacija i kompetencija** u okviru svog aktivističkog rada.

Aktivistički kompas je napravljen i prvi put testiran u okviru Activate Youth² Erasmus+ projekta, na drugoj studijskoj poseti u Črmošnjicama, Sloveniji, gde su domaćini bili zavod Moja Mavrica.

Napomena autorke:

Kompas je kreiran kao alat za aktivistkinje, ali se on lako može prilagoditi drugim situacijama i potrebama, sa istim ili drugačijim stranama kompasa. Osećajte se slobodni da prilagodite metodologiju svojim potrebama u omladinskom radu i šire.

¹ U ovom dokumentu svi akteri su napisani u ženskom rodu, i podrazumevaju ljude svih rodni identiteta.

² Activate Youth je dugoročni Erasmus+ KA2 – “Partnerska saradnja u sektoru mladih” projekat između Olde Vechte Foundation (NL), Active Rainbow (LA), Global Cassero (IT), Roes Cooperativa (GR), Zavod Moja Mavrica (SL) i Rõuge Noortekeskus (EE)

Metodologija:

Aktivistički kompas je namenjen da se koristi kao metodologija koja ujedinjuje širok spektar aktivnosti, ali takođe ima i aktivnosti u sklopu metodologije, kojima se proces orvata i zatvara.

NAPOMENA: Ova metodologija je razvijena sa namerom da se koristi tokom 5 uzastopnih dana, i tako je i ovde opisana. Osećajte se slobodni da je prilagodite vašem rasporedu, bio to kraći ili duži period.

Početna aktivnost:

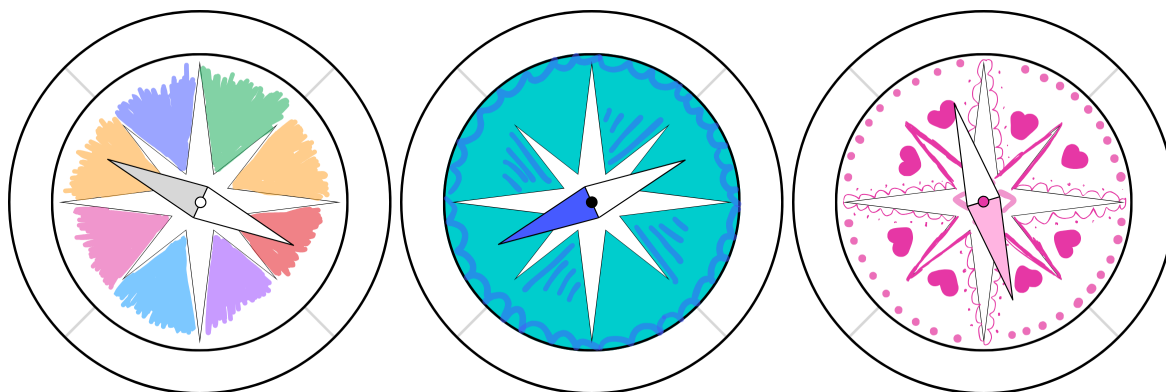
U početnoj aktivnosti, predstavljamo učesnicama Kompas. Svaka od učesnica dobija svoj kompas (verzija kompasa za štampu se nalazi na poslednjoj strani ovog dokumenta), i objašnjavamo da ćemo svaki dan otvarati jedan pravac kompasa.

Učesnicama je dat kreativni materijal i pozivaju se da ukrase svoj kompas kako god žele, pazeći da ostave spoljni krug prazan, zato što će se u tom delu pisati pravci kompasa. Igla kompasa se kači na kompas bušenjem rupice u centru svih delova i provlačenjem komadića urolanog papira.

(NAPOMENA: Ovome se može dodati dodanti kontekst. Ako radite sa grupom mlađih ljudi ili dece, možete produbiti kontekst pričom da smo istraživačice izgubljene u moru aktivizma, i moramo da nađemo svoj put tako što ćemo napraviti kompas, ili nekom sličnom pričom.)

Predloženo vreme: 30 minuta.

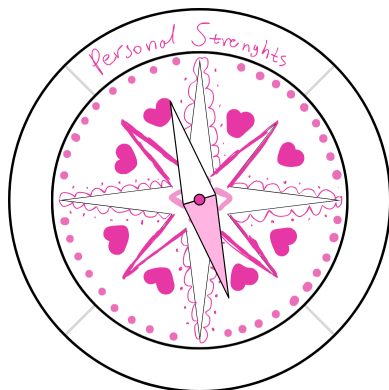
Nakon početne aktivnosti, možete organizovati refleksiju ili aktivnosti gde učesnice imaju priliku da sagledaju aktivizam celokupno, kao i svoju ulogu u njemu.

Primeri ukrašenih kompasa posle prve aktivnosti.

1. Lične snage

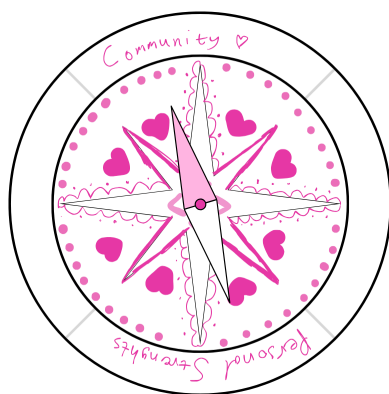
Počinjemo prvi dan time što učesnicama otkrivamo da je prvi pravac kompasa Lične snage, i one to zapišu u jedan od četiri pravaca kompasa, ili popune taj prostor ilustracijama koje ih asociraju na tu temu.

Ovo je praćeno aktivnostima koje daju priliku učesnicama da se osvrnu na svoje lične snage, znanja i iskustva.

2. Zajednica

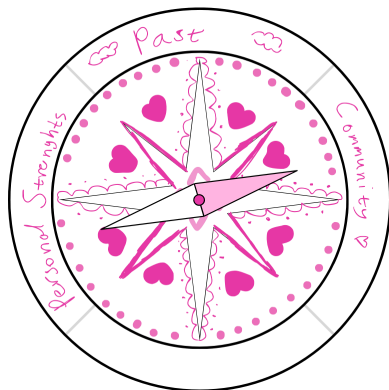
Drugi dan otkrivamo sledeći pravac, koji je napisan na strani suprotnoj od ličnih snaga - zajednica. Učesnice popunjavaju taj deo kompasa. Pričamo o tome kako se oslanjamo na svoju zajednicu u aktivizmu.

Ovo je propraćeno aktivnostima koje daju priliku učesnicama da istražuju kolektivnu brigu, organizovanje, izgradnju zajednice, timski rad i slične koncepte.

3. Prošlost

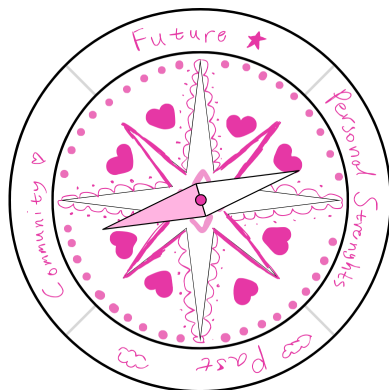
Treći dan otkrivamo sledeći pravac, što je prošlost. Učesnice popune taj deo kompasa (upisuju je u bilo koje preostalo mesto na kompasu).

Ovaj dan se fokusiramo na aktivnosti koje nam dozvoljavaju da se osvrnemo na prošlost (našu ličnu prošlost, kao i kolektivnu istoriju), na ljude i događaje koji su bili tu pre nas i fokusiramo se na odavanje počasti i ulivanje njih u naš sadašnji rad. Takođe se fokusiramo na to kako se sećamo prošlosti i kako je pamtimo, kako je arhiviramo, stvaramo priče i umetnost i zašto moramo praviti beleške onoga što radimo danas, zato što će to jednog dana biti naša prošlost. Ovo je zgodan dan da se fokusiramo na metode pričanja priča (*storytelling*).

4. Budućnost

Četvrti dan otkrivamo poslednji pravac kompasa - Budućnost. Učesnice popune preostali deo kompasa.

Aktivnosti za ovaj dan su fokusirane na naše motivacije i želje za budućnost. Fokusiramo se na zamišljanje sveta koji želimo da izgradimo, došuštammo sebi da stvarno maštamo o budućnosti koju želimo, za sebe i za svet, i na korake koje treba da poduzmemo da bi se to ostvarilo.

Završne aktivnosti:

Važno je da koristite kompase koje su učesnice napravile za završnu aktivnost. Bez toga, učesnice bi imale osećaj da je pravljenje kompasa bilo beskorisno i umanjioće efekat metodologije.

Priloženo je nekoliko završnih aktivnosti koje se mogu izvoditi poslednji dan. Možete izabrati da uradite sve njih, samo neke, ili izmisliti svoje - samo je važno da bar neke od njih koriste lične kompase učesnica.

Važno je da aktivnosti ne stavljaju akcenat na jedan od pravaca kao "tačan" izbor, već da ih predstavljaju sve kao podjednako dobre i prosto kao različite načine da se dođe do željenog cilja.

Aktivnost 1: Izjave

Učesnice se rasporede u širokom prostoru. Mogu da budu okrenute na različite strane. Svaka učesnica drži u rukama svoj kompas, sa bilo kojim pravcem okrenutim na napred. Objasnite im da kada čuju izjavu, treba da se pomere u smeru njihovog kompasa koji odgovara tome čime bi se vodile/na šta bi se oslonile u toj situaciji. Pustite blagu muziku i počnite da čitate izjave. Ove izjave treba da budu specifične situacije i treba da budu prilagođene grupi i temi.

Primer:

"Kasno je uveke i ne možeš da spavaš. Nervozna si oko vesti da će sutra na prajdu biti problema." - Učesnice koje bi se oslonile na svoju zajednicu u ovoj situaciji treba da polako šetaju/pležu/pomeraju se u pravcu koji njihov kompas pokazuje da je "Zajednica".

Nemojte praviti velike pauze između izjava i trebalo bi da dobijete nešto što izgleda kao ples, kako se svi učesnici kreću u različitim pravcima jedni oko drugih.

Alternativa: Napravite od celog prostora jedan veliki kompas sa 4 obeležena ćoška. Učesnice se pomeraju u odnosu na taj veliki kompas, a ne u odnosu na svoje lične kompase.

Aktivnost 2: Interaktivna priča

Trebaće vam 4 dodatne ko-facilitatorke/volonterke, od kojih svaka stoji u jednom ćošku i jasno predstavlja jedan od 4 pravaca kompasa.

Počnete da čitate priču, koja je interaktivna. Nakon svakog paragrafa, učesnice treba da donesu odluku da budu vođene jednom od četiri strane kompasa. Svaka učesnica izabere pravac i ode do ko-facilitatorke koja predstavlja taj pravac, koja im pročita kako se priča nastavlja ako protagonistkinja napravi isti izbor. Svaka grana priče se završava isto i nakon toga se svi vraćaju u sredinu gde se priča nastavlja do sledećeg grananja, i sve se ponavlja u krug do kraja priče.

Aktivnost 3: Improvizacija

Zamolite grupu da se podeli u 4 manje grupe (ne nužno iste veličine), na osnovu toga koji od 4 pravca ih lično najviše privlači. Predstavite im različite tehnike teatralne improvizacije (na primer: "Promeni!", "Vremeplov", "Jedna-po-jedna-reč" i "Na sreću-Na žalost"³). Napišite imena igrica na papiriće.

U svakom krugu, svaka grupa izabere po jedan papirić koji određuje koju improvizacijsku igricu treba da koriste. Zatim vi glumite kao neki odgovarajući karakter koji traži od grupe savet. Svaka grupa, jedna po jedna, mora da, koristeći improvizacijski metod koji su izabrale, i kroz perspektivu pravca kompasa kom pripadaju, daju savete tom karakteru.

Aktivnost 4: Pričanje priče

Postavka je ista kao za aktivnost "Izjave", ali umesto čitanja individualnih izjava, čitate priču koja je relevantna za grupu. Dok čitate, učesnice treba da slušaju pažljivo i prepoznaju kada se protagonistkinja (najbolje je da je priča napisana u drugom licu) oslanja na jedan od 4 pravca kompasa. Kada to prepoznaju, krenu da se pomeraju u tom pravcu. Možete imati nekoliko priča.

³ 1. "Promeni!" - Grupa krene da glumi neku scenu po njihovom izboru. Facilitator na svako malo vikne "Promeni!" i kada se to desi, učesnice moraju da promene poslednju stvar koju su odglumile. Npr. ako je poslednje jedna od učesnica rekla "Ali volim je!", ona mora da to promeni u "Ali mrzim je!" ili "Ali ne poznajem je!" ili bilo šta drugo, dokle god je različito od originalne rečenice.

2. "Vremeplov" - Grupa krene da glumi scenu. Facilitator na svako malo vikne "Stop!" i onda kaže neku vremensku odrednicu, npr. "Pet godina kasnije", "Pre 20 sekundi" i slično. Grupa nastavlja scenu u novom vremenu.

3. "Jedna po jedna reč" - Učesnice moraju da izgovaraju samo po jednu reč, pa sledeća u grupi kaže sledeću reč i na taj način prave rečenice.

4. "Na sreću - Na žalost" - Prva osoba izgovara rečenicu koja počinje sa "Na sreću,", sledeća osoba nastavlja priču ali mora da počne svoju rečenicu sa "Na žalost", sledeća osoba opet počinje svoju rečenicu sa "Na sreću," i tako u krug.

Par reči za kraj

Dragi moji,

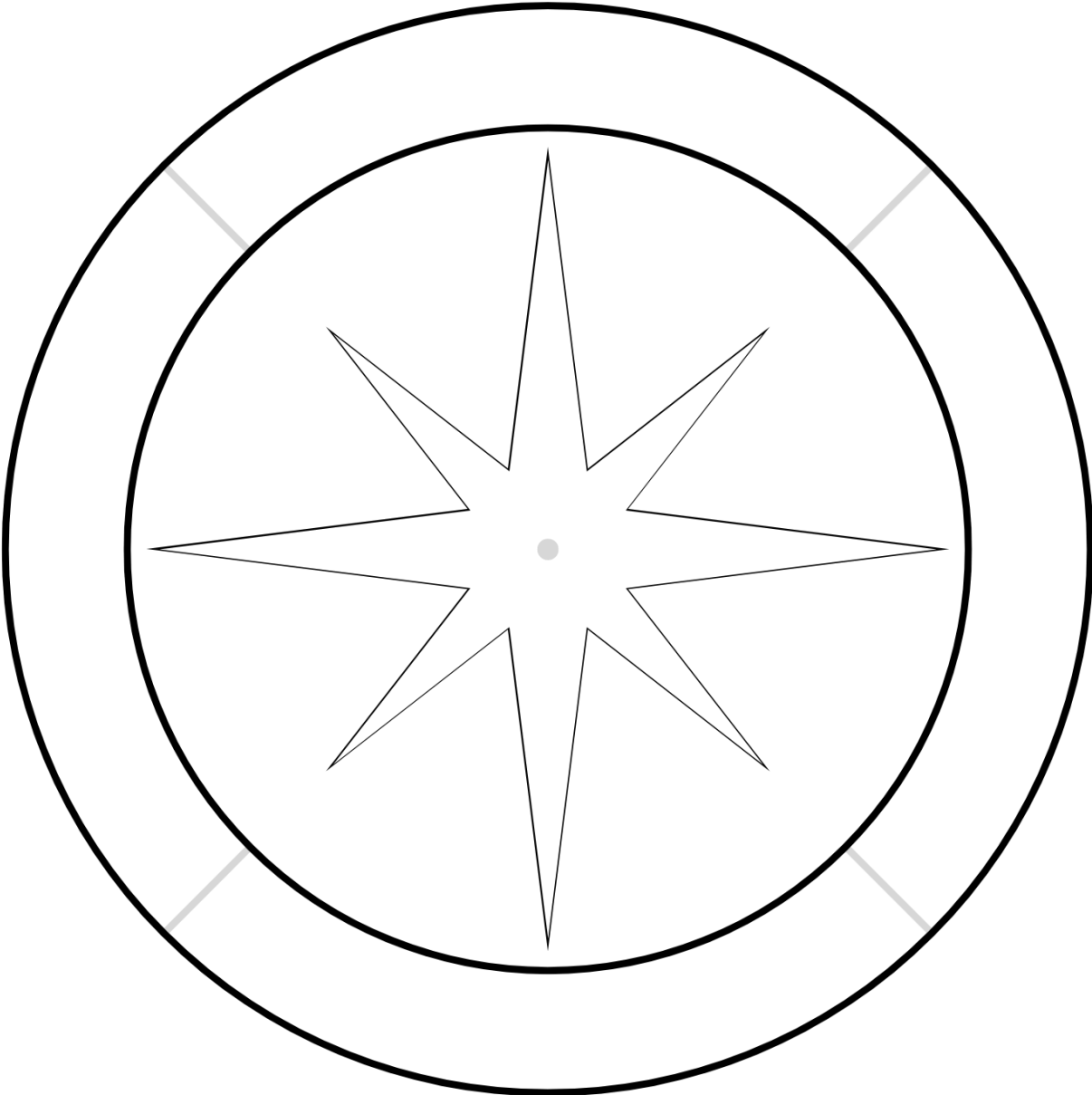
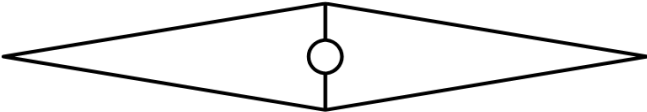
Napravila sam Aktivistički kompas kao alat koji može da pomogne omladinskim radnicama i facilitatorkama da stave u kontekst svoje aktivnosti, i volela bih da se on koristi za dobre stvari. Ovo je tek prva vezija metodologije i ako imate pitanja, fidbek, ideje ili prosto želite da podelite svoje iskustvo korišćenja kompasa, volela bih da to čujem, i možete mi pisati na milica@kolektivmana.com.

Topli pozdrav,

Milica

(ona/njena)

www.kolektivmana.com

**MA
NA**